

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Ersättningsregler med brottsoffret i fokus (SOU 2025:23)

Lindell-Frantz, Eva; Bergius, My

2025

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Lindell-Frantz, E., & Bergius, M. (2025). Remissyttrande: Ersättningsregler med brottsoffret i fokus (SOU 2025:23).

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Juridiska fakultetsstyrelsen
Docent Eva Lindell-Frantz
Postdoktor My Bergius

Justitiedepartementet

Remiss: Ersättningsregler med brottsoffret i fokus (SOU 2025:23)

ju2025/00641

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Yttrandet har utarbetats av docent Eva Lindell-Frantz och postdoktor My Bergius. Nedan kommenteras utredningens förslag.

1. Brottsoffer ska ha rätt till brottsskadeersättning redan när en dom på skadestånd har vunnit laga kraft

Utredningen föreslår att subsidiaritetsprincipen i brottsskadelagen (2014:322) modifieras. I denna del presenteras två förslag.

Enligt det första förslaget ska den som tilldömts skadestånd, efter lagakraftvunnen dom, enbart behöva visa att det saknas försäkringsskydd som omfattar skadan för att vara berättigad till brottsskadeersättning från staten. För att vara berättigad till ersättning ska den skadelidande således inte behöva visa att gärningspersonen saknar betalningsförmåga.

Enligt det andra förslaget ska brottsoffret, efter lagakraftvunnen dom, ha rätt att direkt vända sig till Brottsoffermyndigheten och begära ersättning. Förslaget skulle således innebära att subsidiaritetsprincipen slopades helt. Av detta följer givetvis att den skadelidande inte heller i detta fall behöver visa att gärningspersonen saknar betalningsförmåga.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet menar att de argument som anförs till stöd för den första lösningen framstår som väl övervägda. Särskilt bör argumentet att risken för att ett totalt slopande av subsidiaritetsprincipen skulle kunna medföra att försäkringsbolagen kan bli mindre intresserade av att tillhandahålla ett överfallsskydd framhållas. Om ersättning för personskada utgår direkt från myndigheten kan detta medföra att försäkringstagarna finner det onödigt att med privata medel betala för ett sådant skydd. Detta skulle i sin tur kunna leda till att överfallsskyddet utmönstrades från hemförsäkringsskyddet varvid kostnaderna för den här typen av skador helt övervältrades på staten i den del de inte regressvis kan återvinnas från skadevållaren. Risken för skada skulle i och för sig spridas på ett stort kollektiv, skattebetalarna, något som i dagsläget redan sker i de fall den skadelidande saknar försäkringsskydd, men det rör sig dock om betydande belopp som i sådant fall måste tas någonstans ifrån.

Det kan i och för sig framstå som orättvist att den som med privata medel försäkrat sig drabbas av avräkning, medan den som avstått från att försäkra sig och därmed besparat sig en premie, likväl ersätts från första kronan av staten. Med tanke på att den del av premien som hänför sig till just överfallsskyddet inte kan antas vara särskilt stor, bör dock denna problematik inte överdrivas.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet förordar således att subsidiaritetsprincipen modifieras i enlighet med förslag ett.

2. Det ska bli lättare för brottsoffer att få skadeståndet utbetalt direkt från gärningspersonen

När det gäller att underlätta för brottsoffret att få skadestånd från gärningspersonen har utredningen utarbetat två förslag.

För det första vill man underlätta för gärningspersonen att frivilligt betala det skadestånd denna dömts att utge.

För det andra vill man utvidga möjligheterna för ett brottsoffer att tvångsvis, via utmätning, bli kompenserad för den skada som denne har utsatts för.

Vad gäller det förstnämnda menar utredningen att den nuvarande möjligheten till nedsättning av medel hos kronofogdemyndigheten bör behållas, men kompletteras på så sätt att den skadeståndsansvarige i en bilaga till domen informeras om möjligheten att undgå tvångsvis verkställighet genom en frivillig nedsättning hos kronofogdemyndigheten. En nackdel med denna lösning är att nedsättningen måste ske inom tre veckor från meddelad dom för att få denna effekt. Med tanke på den förhållandevis korta inbetalningsfristen är det möjligt att den ansvarige inte hinner få ut lön, pension, livränta eller annan inkomst innan fristen har löpt ut. Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som i sak inte har något att invända mot förslaget som sådant, menar därför att information om betalningsmöjligheten borde lämnas på ett tidigare stadium så att skadevållaren ges en möjlighet att planera sin ekonomi inför en eventuellt fällande dom. Informationen borde exempelvis kunna lämnas den tilltalade i samband med att åtal väcks. Det sagda utesluter givetvis inte att information även lämnas i en bilaga i domen.

Vad gäller utvidgning av brottsoffrets möjlighet att kompenseras via utmätning föreslås att samtliga undantag i 5 kap. 7 § utsökningsbalken tas bort i förhållande till den som har rätt till skadestånd på grund av brott. Vidare anges att vare sig typen av skada, eller vem den skadelidande är (fysisk eller juridisk person) ska påverka rätten till utmätning. Detsamma ska gälla för ersättning som utgivits enligt trafikskadelagen respektive sådan ersättning som regleras av försäkringsavtalslagen. Övriga lagreglerade utmätningsförbud föreslås kvarstå.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har inget att invända mot detta förslag.

Redan nu gäller att något förbud inte föreligger vad gäller brottsoffers rätt att begära utmätning i frihetsberövandeersättning. Utredningen menar att det inte finns anledning att även låta andra fordringsägare få rätt till utmätning i denna typ av ersättning, detta eftersom en sådan utvidgad rätt skulle kunna medföra negativa effekter för brottsoffer som därmed skulle riskera att få dela de tillgängliga medlen med en rad andra borgenärer.

Inte heller här har Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet något att invända mot utredningens förslag.

3. Rätten till kränkningersättning för poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap ska stärkas

Efter en genomgång av praxis avseende rätten till ersättning för poliser och andra yrkesgrupper med förväntad beredskap för att utsättas för våld i tjänsten, konstaterar utredningen att den förstärkning av dessa yrkesgruppers rätt till skadestånd, som infördes år 2022, verkar ha fått genomslag.

Utredningen finner den nu gällande regleringen väl avvägd och anser därför att det inte finns anledning att föreslå ytterligare lagändringar.

Mot bakgrund av den redovisade materialet finner även Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet att det saknas anledning att ytterligare stärka rätten till ersättning i dessa fall.

4. Rätten till ersättning till sakskada som drabbat anställd vid polismyndigheten och särskilda medarbetarskyddsåtgärder

Enligt förordning (1998:1379) har poliser samt anställda inom Kriminalvården med flera rätt till ersättning från staten för sakskada i anledning av tjänsten. Utredningen föreslår att rätten till ersättning fortsättningsvis inkluderar även civilanställda vid polismyndigheten respektive Säpo.

Detta förslag framstår som rimligt och Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har inget att invända.

Den förordningsstadgade rätten till ersättning för saksador verkar ha tillämpats tämligen snävt (av 72 ansökningar om ersättning 2023 beviljades ersättning i 44 fall). En stötesten verkar vara kravet på att den sakskada som ska ersättas ska ha uppkommit *i anledning av tjänsten*, något som kan vara svårt att visa när exempelvis ett privatägt fordon har utsatts för skadegörelse.

För att stärka rätten till ersättning föreslår utredningen att kravet på samband, kausalitet, mellan tjänsten och skadan omformuleras så att det heter att skadan ska ha uppkommit *till följd av tjänsten*. Det är möjligt att det ändrade ordvalet antyder ett krav på ett mindre nära samband, men det är inte självklart.

Vill man utvidga möjligheterna till ersättning i dessa fall borde man, enligt även Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, i förordningen ange att ersättning utgår om den skadelidande kan göra det *överbärande sannolikt* att skadan har orsakats till följd av tjänsten. Därigenom sänks beviskravet från styrkt, som är det normala i tvistemål, och skadelidandes möjligheter till att nå framgång med sitt krav utökas. För en sådan bevislätnadsregel talar även att det ofta torde vara svårt för den skadelidande att uppfylla sin bevisbörda.

Vad gäller möjligheten att få ersättning för medarbetarskyddsåtgärder föreslås att även den som inte omfattas av särskilt personsäkerhetsarbete tillerkänns rätt till skälig ersättning för kostnader som orsakats av vidtagna säkerhetsåtgärder.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet menar att detta är en fråga som i första hand bör lösas av arbetsmarknadens parter och avstyrker således att reglera frågan i lag eller förordning.

5. Vårdnadshavares skadeståndsansvar för skador som deras barn orsakar genom brott

När det gäller reglerna om föräldrars principalansvar för skador som deras barn orsakar genom brott har åtskillig kritik riktats mot de effekter som detta ansvar har fått. Kritiken har riktat sig såväl mot de processrättsliga problem som ansvaret föranlett som mot att reglerna tenderar att slå hårt mot utsatta grupper och då särskilt ensamstående mödrar. Ansvaret sägs syfta till att motivera föräldrar att utöva sådan tillsyn över sina barn att de inte begår brott. Något belägg för att reglerna verkligen har dessa effekter föreligger inte.

Mot bakgrund av ovanstående, samt vad som utvecklas nedan, ställer sig Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet negativ till att skärpa principalansvaret avseende skador barn orsakar genom brott.

De utvärderingar som gjorts av vilka effekter principalansvaret fört med sig har inriktat sig mot föräldrars ansvar för barn i åldern 15 till 18 år. Barnet blir straffmyndigt vid 15 års ålder och föräldrarnas ansvar upphör när barnet begår brott efter artonårsdagen.

I och med att barnet blir straffmyndigt kan åtal väckas varvid det ankommer på åklagaren att förhöra sig med brottsoffret om detta önskar utkräva skadestånd av barnets föräldrar. Åklagaren är sedan skyldig att driva ett eventuellt krav på skadestånd från målsäganden, såvida inte ett målsägandebiträde förordnas som då övertar denna uppgift. Det bör i sammanhanget framhållas att föräldrarna inte har en motsvarande möjlighet att få juridisk assistans. Med tanke på att det krav på ersättning som riktas mot den enskilde inte får överstiga ett halvt prisbasbelopp kan vare sig rättshjälp eller rättsskydd i en försäkring tas i anspråk. Föräldern är därmed, ofta med mycket kort varsel, hänvisad till att antingen själv betala för ett ombud, eller att företräda sig själv i processen. Det är därmed en ekonomisk så väl som kunskapsmässig fråga hur väl förälderns intresse kan representeras i processen.

Det bör även uppmärksammas att även om det finns ett tak för föräldrars principalansvar, i dagsläget 11 760 kronor per skadehändelse, kan de ersättningskrav som framställs i en rättegång lyda på betydligt högre belopp eftersom ett barn mycket väl kan stå åtalat för flera brott som i sin tur har resulterat i flera skadehändelser. Skadeståndskrav, som kan länkas till flera olika skadelidande kan kumuleras i ett mål där föräldrarna kan komma att ställas till svars för ett sammanlagt betydande belopp. Det kan räcka med att här hänvisa till det så kallade Instagrammålet, NJA 2015 s. 482, där mamman till den tilltalade, ålades att till femton målsäganden solidariskt med dottern utge ett skadestånd på sammanlagt 132 000 kronor, för att visa på denna effekt. Till saken hör att det knappast torde höra till ovanligheterna att en brottsutredning visar att den tilltalade begått flera brott än just det denne ertappats med (se exempelvis dom Lunds TR 2011-06-01, B-6066-10, Malmö TR, 2012-04-05, B-3301, Göteborg TR 2011-10-28, B-362711). Beloppstaket ger med andra ord en inte helt rättvisande bild av hur mycket en förälder kan komma att åläggas att betala i ett och samma sammanhang.

Det kan tilläggas att det knappast ligger i en förälders intresse att uppmuntra sitt barn att medverka i utredningen av de brott denne har begått när varje erkännande kan komma att kosta föräldern ett femtedels prisbasbelopp. Ur ett åklagarperspektiv är det naturligtvis önskvärt att kunna samarbeta med föräldrarna för att så långt möjligt få utrett de brott som barnet kan ha varit involverat i. Förälderns principalansvar kan, åtminstone i fall där föräldern är

införstådd med de möjliga ekonomiska konsekvenserna, komma att motverka vissa brottsoffers intressen av att få sin sak utredd.

För att återgå till föräldrarnas ställning i rättegången kan, mot bakgrund av det ovan sagda, anföras att det kan finnas skäl att ifrågasätta om de föräldrar som emellanåt till och med delges stämningsansökan så sent som i själva rättegången, är garanterad en rättvis rättegång, jfr EKMR artikel 6. I de fall föräldern, ibland med mycket med kort varsel, tvingas representera sig själv föreligger helt klart en obalans i styrkeförhållandet mellan käranden, som har gratis tillgång till juridisk assistans (åklagaren och/eller ett målsägandebiträde) och svarande, föräldern, som dessutom i många fall kan antas helt sakna kunskap om de regler som gäller. Föräldrarnas okunskap kan därtill ställa till problem i det att man inte vet vad som ska åberopas för att exempelvis få skadeståndet jämkat med hänvisning till 3 kap. 6 § och 6 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207). Visserligen ska domstolen via aktiv processledning hjälpa de svarande/föräldrarna, men det kan inte alltid vara lätt att hjälpa en part som helt saknar inblick i vad som kan vara relevant att ta upp. Till saken hör dessutom att aktiv processledning inte kan avhjälpa avsaknad av bevisning för sådant som svaranden vill åberopa exempelvis hur barnet övervakats, vilka åtgärder som i övrigt vidtagits för att förhindra barnet från att begå brott, vilka kontakter som förekommit med skola, polis, socialtjänst osv. För den händelse att föräldern först i rättegången blir delgiven skadeståndsanspråket kan denne knappast förväntas ha förberett sådan bevisning och även om delgivningen har skett i ett tidigare stadium har föräldern kanske ändå inte förstått vad som kan krävas av denne i bevishänseende.

Om barnet, som har begått brottet, inte är straffmyndigt föreligger i princip två alternativa scenarier.

I det första fallet är barnet under 12 år när brottet begås samt omfattas av en ansvarsförsäkring. Skadan kommer i detta fall att, inom ramen för avtalat ansvarsbelopp, ersättas av det aktuella försäkringsbolaget, varvid den skadelidande knappast har något intresse av att avkräva ersättning från föräldern. Detta är en konsekvens av vad som följer av den tvingande regeln i 4 kap. 9 § 2 punkten försäkringsavtalslagen (2005:104). Ett försäkringsbolag som tillhandahåller en ansvarsförsäkring kan inte friskriva sig från ansvar för uppsåtligt framkallade skador orsakade av någon som vid skadehändelsen var under 12 år.

I det andra fallet är barnet mellan 12 och 15 år. I denna ålderskategori kommer allmän åklagare i allmänhet inte in i bilden annat än om man beslutar sig för att pröva skuldfrågan i en så kallad bevistalan, något som normalt sett endast sker vid grova brott. Av 22 kap. 2 § rättegångsbalken följer att åklagaren är skyldig att företräda målsägande i dennes skadeståndstalan *vid åtal om brott*. Av detta torde följa att en sådan skyldighet inte föreligger vid en bevistalan. Den skadelidande får i detta fall, likaväl som föräldern själv föra sin talan. Vad gäller kravet mot föräldrarna utgör detta ett förenklat tvistemål varvid varken rättsskydd eller rättshjälp kommer att aktualiseras. Om kravet mot barnet överstiger ett halvt prisbasbelopp kan det däremot i denna del av processen vara möjligt att utnyttja dessa ersättningssystem.

När det inte blir tal om att föra en bevistalan överlämnas ärendet till socialtjänsten.

Oavsett om det blir tal om bevistalan eller ej är brottsoffret således hänvisat till att själv driva sin sak mot föräldrarna och barnet. Om inte föräldrarna och barnet självmant väljer att ersätta brottsoffret får detta i sista hand vända sig till domstol. Det är tveksamt i vilken utsträckning ett brottsoffer är berett att göra detta. Är skadan omfattande kommer föräldraansvaret inte att räcka långt och barnet lär i

allmänhet inte självt kunna kompensera för skadan. Rör det sig om en mindre skada kan brottsoffret kanske anse att det inte är mödan värt att gå till domstol.

I den mån brottsoffret har en försäkring som täcker skadan är den enklaste vägen att gå att vända sig till sitt försäkringsbolag med sina krav. Försäkringsbolaget har härfter möjlighet att regressvis vända sig mot barnet och föräldrarna. I vilken utsträckning detta sker är oklart.

I avsaknad av försäkringsersättning kan brottsoffret, i dagsläget efter att ha skaffat ett kronofogdeintyg på att de ansvariga saknar medel att utge ersättning, vända sig till Brottsoffermyndigheten som då kan utge ersättning. Rör det sig om sak- eller rena förmögenhetsskador är dock utsikten till compensation tämligen begränsad till följd av de regler som förekommer i brottskadelagen. Utger Brottsoffermyndigheten ersättning kan myndigheten, likaväl som ett försäkringsbolag, regressvis återkräva det som utgetts från de ansvariga dvs. barnet respektive föräldrarna. För att ansvarsfrågan ska komma att prövas i domstol krävs härfter att regresskravet bestrids. I vilken utsträckning Brottsoffermyndigheten regressar mot just föräldrar till barn mellan 12 och 15 år är oklart, men med tanke på att myndigheten blivit alltmer effektiv när det gäller att återkräva utgivna skadestånd är det möjligt att det förekommer. I vilken utsträckning de berörda föräldrarna bestrider ett sådant krav så att saken förs vidare till domstol är inte heller klarlagt, men en enkel sökning i olika databaser tyder inte på att detta är vanligt. Om denna iakttagelse är korrekt kan det även i denna del ifrågasättas om förälderns rättssäkerhet kommer att tillgodoses. Det finns trots allt en om än begränsad möjlighet att kräva att skadeståndet ska jämkas. Huruvida Brottsoffermyndigheten prövar om så är fallet i samband med att man begär återbetalning är inte utrett.

Av det som anförts ovan kan sammanfattningsvis följande sägas. Föräldrarnas principalansvar aktualiseras i princip inte alls om det finns en ansvarsförsäkring och barnet vid brottstillfället var under 12 år.

Om barnet är över 12 år, eller om det var yngre och ansvarsförsäkring saknades, men inte äldre än 15 när brottet begicks, finns det skäl att anta att brottsoffret i första hand kompenseras via en egen försäkring och i andra hand av Brottsoffermyndigheten. Principalansvaret aktualiseras i sådant fall endast när försäkringsbolag eller myndighet riktar regresskrav mot föräldern. Vad gäller Brottsoffermyndigheten kommer detta i stort sett endast ske när det gäller person- och kränkningsskador, detta eftersom myndigheten endast undantagsvis ersätter sak- och rena förmögenhetsskador.

När barnet väl passerat sin femtonårsdag förändras scenariot radikalt. I och med att barnet är straffmyndigt kopplas Åklagarmyndigheten in och brottsoffret får i åklagaren ett ombud som kommer att driva dennes talan. Alternativt övertas denna roll av ett målsägandebiträde.

Det sagda visar att principalansvaret av olika praktiska skäl i störst utsträckning kan förväntas aktualiseras i den sistnämnda ålderskategorin, dvs. för barn som är över 15 år men under 18 när brottet begås.

I utredningen anges att föräldrarna kan förväntas spela en viktig roll för att förebygga brottslighet hos sina barn, något som särskilt gäller i fråga om barn under 12 år (SOU 2025:23 s. 312 med hänvisningar till olika BRÅ-rapporter). Om man menar att reglerna om föräldrars principalansvar har en handlingsdirigerande effekt borde ansvaret därmed rimligen vara designat så att det särskilt inriktar sig mot ansvar för barn i denna ålderskategori. När barnet är mellan 15 och 18 år är det kanske redan för sent att påverka, om man nu menar att föräldrarna verkligen har en reell möjlighet att hindra barnet från att begå brott även när det har blivit lite

äldre. Det bör i sammanhanget hållas i åtanke att en förälder, till skillnad från en myndighet som tvångsvårdar ett barn, inte har tillgång till några tvångsmedel. Trots detta åläggs föräldern ett strikt ansvar alltmedan myndigheten endast har ett culpa ansvar för skador som ett tvångsomhändertaget barn kan förorsaka genom brottsliga handlingar.

Det ovan sagda syftar inte till ett förordande av att slopa den tvingande regeln i försäkringsavtalslagen som ålägger ett ansvarsförsäkrande bolag att försäkra uppsåtligt framkallade skador orsakade av barn under 12 år. Avsikten är att tydliggöra hur ologiskt konstruerat ansvaret är.

Med tanke på att det saknas belägg för att principalansvaret påverkar föräldrar i fråga om hur de väljer att uppfostra sina barn i allmänhet och i synnerhet inte när det gäller deras motivation till att försöka förhindra dem från att begå brott, samt med tanke på alla de negativa effekter som detta ansvar, enligt BRÅ:s utredningar, för med sig, borde den fråga som utredningen hade att ta ställning till ha varit; bör ansvaret slopas, inte bör det skärpas.

Av direktiven följer emellertid att utredningens uppdrag gått ut på att ta ställning till om ansvaret bör skärpas och oavsett vad man sedan kommer fram till i denna fråga föreslå hur en sådan skärpning bör utformas.

Av utredningen följer att man inte anser att föräldraansvaret bör skärpas. Som redan framkommit instämmer Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet i denna slutsats.

Mot bakgrund av vad uppdraget gått ut på analyserar utredningen olika tänkbara sätt att skärpa föräldraansvaret.

Om ansvaret ska skärpas förordas att beloppstaket höjs från en femtedels prisbasbelopp till att omfatta en tredjedels prisbasbelopp per skadehändelse, vilket med nu rådande prisbasbelopp skulle innebära en höjning med 7 840 kronor per skadehändelse. I det enskilda fallet framstår kanske inte denna höjning som så stor, men man bör då beakta att i de fall barnet gjort sig skyldigt till flera ”skadehändelser” ändras bilden. I Instagram-målet, med sina femton målsäganden, hade det rört sig om att ålägga föräldern att betala ytterligare 117 600 kronor.

Med hänvisning till de effekter reglerna kan få när en förälder kan hållas ansvarig för flera skadehändelser anser Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet att, om nu ansvaret skärps på förslaget vis, det införs en spärregel för hur många skadehändelser föräldrarna kan ställas till svars för under en viss angiven ansvarsperiod, förslagsvis ett år. Även med införandet av ett sådant tak skulle kravet på att skärpa ansvaret kunna anses vara uppfyllt i det enskilda fallet.

Utredningen föreslår att beloppstaket även fortsättningsvis bör gälla för vårdnadshavarna gemensamt.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har inget att invända mot detta.

Utredningen föreslår vidare att föräldraansvaret fortsättningsvis ska omfatta rena förmögenhetsskador.

Även i denna del delar Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet utredningens uppfattning.

Vad gäller möjligheterna till jämkning av skadeståndsansvaret föreslår utredningen ingen ändring, vilket är logiskt med tanke på att en utökad möjlighet till jämkning inte skulle möta kravet på att ansvaret ska skärpas. En ytterligare begränsning av

jämningsmöjligheten skulle å andra sidan stå i strid med utredningens åsikt att ansvaret bör ligga kvar på den nivå det har i dagsläget.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har mot bakgrund av detta inget att invända mot utredningens förslag.

I sammanhanget bör ändå påpekas att enligt fakultetsstyrelsens mening hade det varit lämpligt, att som ett alternativ till att begränsa ansvaret till ett maximalt belopp för en viss ansvarsperiod, i jämningsregeln införa att man i ansvarsfrågan ska beakta hur stort skadeståndet blir under en viss angiven ansvarsperiod.

Utredningen föreslår vidare att skadeståndsanspråk mot föräldrarna även fortsättningsvis hanteras i brottmålet mot barnet.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har inget att invända mot detta, dock med det tillägget att det är av central betydelse att föräldrarna i ett tidigt skede delges att de kommer att avkrävas skadestånd.

För att i viss mån tillgodose föräldrarnas intresse föreslås att reglerna om tillgänglighetsdelgivning utvidgas till att även omfatta skadeståndskrav grundade på föräldrars principalansvar.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har inget att invända mot förslaget, men vill ändå framhålla att detta inte fullt ut löser problemet med att föräldrar kan komma till en rättegång oförberedda på vad som kan vänta dem.

I övrigt har Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet inget ytterligare att anföra angående de förslag som framförs ifråga om vårdnadshavarnas rättsliga ställning.

6. Rätten till frihetsberövandeersättning ska begränsas

I utredningen föreslås att förutsättningarna för att få ersättning för ett frihetsberövande som inte lett fram till en fällande dom kvarstår oförändrade. Däremot menar utredningen att förutsättningarna för att vägra eller sätta ned ersättningen bör förtydligas. Därtill föreslås att jämkning av ersättningen bör kunna komma ifråga i fler fall än vad som följer av nuvarande praxis.

Juridiska fakultetsstyrelsen i Lund delar uppfattningen att förutsättningarna för frihetsberövandeersättning inte bör ändras.

Fakultetsstyrelsen instämmer även i att det är önskvärt att förutsättningarna för att vägra eller sätta ned ersättning förtydligas. De föreslagna ändringarna i den nu gällande regeln i frihetsberövandelagen (1998:714) framstår som rimliga.

Utredningen menar vidare att vid bestämmande av ersättningens storlek inte som i dagsläget bör läggas vikt vid det lidande som exempelvis omgivningens missaktning eller stor publicitet kan föra med sig, detta eftersom dessa konsekvenser inte har med själva frihetsberövandet som sådant att göra. Vidare menar man att som huvudregel bör inte ersättningen, som i dagsläget, stegras med hänsyn tagen till frihetsberövandets varaktighet istället bör utgångspunkten att ersättningsbeloppet per månad bör vara konstant.

Juridiska fakultetsstyrelsen i Lund har inget att invända mot förslagen.

7. Skyddet för barns tillgångar ska stärkas

Utredningen föreslår att utbetalning av medel som kronofogden utmätt till förmån för ett barn som utsatts för brott ska sättas in på ett spärrat konto. En vårdnadshavare som önskar ta ut medel från kontot måste därmed vända sig till överförmyndaren som har att godkänna uttaget.

Juridiska fakultetsstyrelsen har inget att invända mot detta förslag.

Enligt delegation

Eva Lindell-Frantz

My Bergius